

Till Österåkers kommun
Samhällsbyggnadsförvaltningen
Plan- och exploateringsenheten
184 86 Åkersberga

Yttrande över förslag till detaljplan för Säbyvikens marina.

Sammanfattning

All båt- och hamnverksamhet i Säbyviken har stor negativ påverkan på vattenkvaliteten och på vattenlevande växter och djur. Även markområden där upptagning och uppställning sker och där bottentvätt och båtbottnmålning utförs, är mycket förorenade av miljöskadliga ämnen som PAH, PCB och TBT och även förhöjda halter av metaller som koppar, zink, bly och krom. Vilket också visat sig i provtagning i Säbyviken.

Den föreslagna utbyggnaden av marinan med 220 båtplatser och en storskalig exploatering av hamnverksamhet med uppläggning av båtar och service m.m., kommer att medföra ytterligare påverkan på miljön.

Samtidigt pågår en utbyggnad på Svavelsö och i Svinninge där strandskyddet har upphävts till stora delar. Där förväntas utbyggnad av privata bryggor och en ökning av båtbeståndet med 100-150 båtar.

Men i MKB:n saknas analys av vad de kumulativa effekterna blir av det ökade båtbeståndet. Redan i vårt remissyttrande 2012 påtalade vi behovet av att detta måste analyseras då stora utbyggnader längs hela viken förväntades. Kommunen är skyldig att ha helhetsansvar över samtliga utbyggnader och effekterna de medför på miljön. Vi finner att kommunen inte tagit detta ansvar och krävt att en sådan studie genomförts.

Miljölagarna har skärpts då det blivit allt tydligare att hamn- och båtverksamhet förorsakar stor miljöpåverkan och kraven på åtgärder har därmed ökat.

I miljöbalken 2 kap. § 8 anges att alla som bedriver verksamhet som orsakar skador på miljön har ansvar för att åtgärda dessa och i kap 10 § 5 redovisas också att "den som är ansvarig för att avhjälpa en allvarlig miljöskada ska utföra eller bekosta det avhjälpande som behövs för att återställa miljön till det skick som den skulle ha varit i om skadan inte uppstått". Föreningen anser att man med stöd av skärpta miljölagar

bör ställa krav på alla de åtgärder som föreslås i planen redan nu och utan villkor att genomföra dem först i samband med en föreslagen utbyggnad av marinan.

Kommunen redan i dagsläget borde ha krävt de miljöåtgärder som föreslås i detaljplanen för att förbättra läget i Säbyviken.

Ökad båttrafik medför ökat buller som fortplantar sig både över och under vattenytan. Bullerstudier har överhuvudtaget inte genomförts och det är ytterligare en brist i MKB.

Bullerstudier bör även innefatta det buller som kommer från vägtrafiken från väg 274. Vägen är mycket hårt trafikerad i höga farter och då stora delar av skogspartiet enligt förslaget ska avverkas, återstår bara en gles skogsremsa som knappast har någon bullerdämpande effekt. Vägtrafikbuller kommer också att ledas ut över vattenytan.

Båthangarer om ca 15,000 kvm ska enligt detaljplanen uppföras för förvaring och service. Byggnaderna blir 10-13 meter höga och innebär en total förändring av området till ett storskaligt industriområde. I planen skriver man ” att båtarnas master kommer att skyla byggnaderna ”. Detta är ett försåtligt sätt att beskriva verkligheten. Självklart kommer byggnader höga som 3-4 våningshus att totalt förändra landskapsbilden.

I länsstyrelsens fastställelse av gällande byggnadsplan, beslöts att trädfällningsförbud skulle råda. Hamnanläggningen har dock byggts ut genom åren till en storskalig industriell verksamhet, och trädfällningsförbudet har inte beaktats och skogen har succesivt fällts.

Detta har lett till att spridningskorridoren mellan Bogesundskilen och övriga naturområden försvagats och de ekologiska sambanden och spridningsmöjligheterna riskerar att upphöra om marinan tillåts expandera ytterligare.

Föreningen anser att industriverksamhet av detta slag inte hör hemma i ett skört och känsligt naturområde och att det kommer att föröda områdets karaktär och hota såväl den marina miljön som naturen kring den redan hårt exploaterade viken. Säbyviken är en av de minst lämpliga platserna för en hamnanläggning och att fortsätta att bygga ut hamnverksamheten är därför mycket olämpligt.

Sammantaget anser vi:

- Avslå utbyggnad av marinan med hänvisning till att ökad båtverksamhet i hela viken och utökning av hamnverksamheter kommer att leda till ökade skador på en redan känslig miljö.
- Kräv att det privata båthuset ska rivas och att marken ska återskapas som naturområde då bygglov och strandskydd är upphävt och båthuset inte ingår i marinans verksamhet.
- Kräv miljöåtgärder som spolplattor, latrintömningsanläggning, båtbottevätt m.m. med tillräcklig kapacitet och tillämpning av bästa möjliga teknik omgående. Lagstiftning finns redan som kan åberopas.
- Öka ambitionsnivån när det gäller tillsynen över användandet av giftiga och förbjudna båtbottefärger-

Brister i MKB.n

En utbyggnad av Säbyvikens marina med ca 220 nya båtplatser kommer att få stora konsekvenser för naturen och länsstyrelsen har också tidigt påpekat att en utbyggnad kommer att medföra en betydande miljöpåverkan.

Viken är idag redan hotad av befintlig båtverksamhet och jordbruk. Övergödning från omkringliggande jordbruksmark och miljöfarlig verksamhet av olika slag inom hamnområdet och från båtarna har bidragit till stora skador.

I Svinninge och Svavelsö har strandskyddet upphävts och där kommer ett stort antal nya bryggor och båtar att tillkomma. I MKB.n uppskattar man en ökning med ca 100-150 nya båtar som en följd av förtätningen i det nämnda området.

I MKB.n redovisas, trots denna vetskap, inget om vad de kumulativa effekterna blir då utsläpp av skadliga ämnen ökar dels pga. den utökade marinan dels pga. den förväntade ökningen av båtar också i Svinninge och Svavelsö. Vi anser därför att en analys av de sammantagna effekterna på vattenkvaliteten och djurlivet i hela Säbyviken borde ha genomförts. Riskerna är överhängande för nya och ökade skador och man måste därför tillämpa försiktighetsprincipen.

Kommunens brist på analys av vad olika detaljplaner och utbyggnader medför i sammantagna effekter, riskerar att leda till en utveckling, som med de små stegens tyranni leder till en totalt havererad natur och miljö i Säbyviken.

Vi anser också att man underlåtit att göra bullerstudier. Båtar har mycket starkt motorljud som fortplantar sig både över och under vatten och bullernivåerna kan lätt bli oacceptabelt höga. I samband med bullerutredning borde man ha granskat bullernivåerna från vägtrafiken på väg 274 när stor del av skogen avverkats och bara ett glest skogsbälte finns kvar som kan skydda från den mycket täta biltrafiken, och även detta avseende borde de kumulativa effekterna studerats.

Förslagets utformning

Utbyggnaden av båthallar omfattar ca 15,100 kvm i hangarliknande skjul 10-13 meter höga (3-4 våningshus). I förslaget skriver man "att de ska anpassas i naturen och att man inte kommer att uppfatta dem då de döljs bakom masterna".

Detta är verkligen ett anmärkningsvärt försök att bagatellisera hangarens jättelika volymer och enorma inkräktande på landskapsbilden.

En ca 500 meter lång betongkaj ska anläggas längs hela hamnområdet. Båtbryggorna ska förlängas från 100 meter till 190 meter.

Marinan är redan en omfattande industriverksamhet som till volym och omfattning skulle utökas och förstärkas ytterligare efter en utbyggnad. Det inre av Säbyviken kommer då att vara ett storskaligt industriområde som totalt spolierar områdets natur.

I den nya detaljplanen föreslår man att planområdet utvidgas och att också omfatta det privata och instängslade båthuset om 496 kvm. Bygglov och strandskyddsdispens för båthuset är upphävda. Vi anser att det är orimligt att anta en

detaljplan där ett privat båthus ska ingå i detaljplanområdet då det inte på något vis kommer att ingå i marinans verksamhet.

Naturområdet

En stor samsyn råder om att området har stora kvaliteter. Österåkers kommun skriver i sin grönplan, ”ett fint obebyggt område med utblickar och öppna landskap som bedöms som mycket värdefullt, klass 3”, och kulturmiljön ses också som mycket värdefull med fornlämningar, även dessa av klass 3. Området tjänar dessutom som spridningskorridor mellan Bogesundskilen och angränsande naturområden i Österåker.

Länsstyrelsen är av samma uppfattning och skriver i tidigare remissyttrande: ”En utökning av antalet båtplatser för vinterförvaring kommer att innebära stora ingrepp i Säbyvikens naturmiljö. En fördubbling av antalet bryggplatser riskerar att förvärra dokumenterade miljöproblem i vattnet.”

I planärendet skriver kommunen att ”inom detaljplaneområde finns inga naturområden som har skydds- eller bevarandestatus.” Och dessvärre är detta delvis sant, men länsstyrelsen fastställde i byggnadsplanen att trädfällningsförbud skulle råda men ändå har genom åren träden fällts utan hänsyn till trädfällningsförbudet. Vi anser att kommunen brustit i tillsyn för att skydda skogen och idag finns just ingen skog kvar.

Vattenmiljön

Vattenmyndigheten har bedömt att Säbyviken riskerar att inte uppnå god kemisk status till 2015. Muddringsarbeten i viken kommer enligt planförslaget att vara omfattande och i MKB talar man om att vidta skyddsåtgärder inför detta. Trots detta kommer muddringen att medföra miljöproblem då man oundvikligen rör upp bottensediment som innehåller stora mängder av giftiga metaller. Muddringen kommer att bli omfattande och uppskattas till hela 0,8 ha för att bygga bryggor och betongkaj.

Båtverksamhet medför stora föroreningar i vatten och sediment. Det handlar om föroreningar av zink, koppar, kadmium, krom och även kvicksilver samt höga halter av PAH, PCB. TBT m.m. I sådana förorenade bottenmiljöer väljer man vanligtvis att göra så litet som möjligt och istället försöka fixera sedimenten med mattor för att undvika läckage av miljögifter. Vi är oroad för att muddring trots skyddsåtgärder kommer att påverka fiskbestånden. Länsstyrelsen har påpekat att området är viktigt för lek och uppväxtmiljö för abborre, gädda och gös.

Vid provtagning fann man häromåret endast 1 gäddyngel vilket talar för viken redan idag är mycket hotad som lekplats och för fiskreproduktion.

I Svinninge och på Svavelsö pågår omvandling och stor utbyggnad med nya bostäder är att vänta. Ca 100-150 båtar väntas tillkomma i dessa områden och därtill

finns Björnhammarvarvet med idag 175 båtplatser. Det är således en omfattande båtverksamhet som pågår och som dessutom kommer att öka.

En miljöbedömning av Säbyviken borde därför ha inkluderat befintlig båtverksamhet och vad en utbyggnad av nya båtplatser får för kumulativa effekter på vattenmiljön i hela Säbyviken.

Strandskydd

I ärendet skriver man angående strandskydd att särskilda skäl för att upphäva detta föreligger och redovisar följande:

”Det område som upphävandet avser har redan tagits i anspråk som gör att det saknar betydelse för strandskyddets syfte.”

Vi anser att detta är felaktigt. Det har även varit förvaltningsrättens och mark- och miljööverdomstolens åsikt att marken inte redan är ianspråktagen, vilket ledde till att man upphävde såväl bygglov som strandskyddsdispens.

”Det område som upphävandet avser behövs för en anläggning som för sin funktion måste ligga vid vattnet”

Det privata båthuset norr om marinan skulle överhuvudtaget aldrig fått uppföras om man följt gällande detaljplan.

”Det område som upphävandet avser behövs för att utvidga en pågående verksamhet”.

Det privata båthuset avses inte ingå marinans verksamhet utan avses-förbli privat och inhägnat.

”Det område som upphävandet avser behöver tas i anspråk för att tillgodose ett angeläget allmänt intresse”.

Det privata båthuset kan absolut inte anses vara av allmänt intresse och frågan är om 220 båtplatser och nya båtägare kan anses som ett så stort allmänintresse att man exploaterar och allvarligt skadar värdefull natur och miljö.

Med stöd av ovanstående anser vi

- Att kommunen bör avslå en utbyggnad av marinan
- Att kommunen bör kräva rivning av det privata båthuset och återställande av grönområdet.
- Att man bör följa befintliga lagar och att kommunen av ansvariga för marinan bör kräva båtbottevätt, spolplatta, latrintömningsanläggning m.m. med tillräcklig kapacitet och tillämpning av bästa möjliga teknik omgående.
- Att kommunen bör påminna de ansvariga för marinan om gällande förbud för användande av giftiga och förbjudna båtbottefärger omgående och att kommunen måste sköta tillsynsansvaret på ett fullgott sätt och med ökad ambitionsnivå.

För Naturskyddsföreningen

Sven Faugert
ordförande

Christina Lundin

Kopia för kännedom till:

Länsstyrelsen i Stockholms Län, planenheten, tillsynsenheten, naturskyddsenheten
Kommunstyrelsen i Österåker
Miljö - och hälsoskyddsnämndens ordförande Michaela Haga
Miljöplanerare Mårten Pehrsson
Miljöstrateg Kristina Eriksson
Samtliga politiska partier
Österåkers fornminnes- och hembygdsförening
Österåkers sportfiskeklubb
Åkersberga Trädgårdssällskap
Svavelsö fastighetsägarförening
Friluftsförbundet i Österåker
Kåre Santesson
Gustav Eurén